

Impreuna, ingineri si economisti, putem desteleni drumul modernizarii reale a Romaniei“

Univers Inghinesc nr.: 6/2012

Data: 16 - 31 martie 2012

[Prima pagina ziar nr. 6/2012](#)

Convorbire cu profesorul universitar asociat dr. ing. EurIng Mihai Mihaita, presedintele Asociatiei Generale a Inginerilor din Romania (AGIR), vicepresedinte al Academiei de Stiinte Tehnice din Romania (ASTR)

Teodor Brates: Participatii la reuniunea consacrata elaborarii Proiectului National de Modernizare Economica si Sociala a Romaniei au apreciat unanim prezenta dvs. la dezbateri, considerand-o ca o implicare semnificativa a AGIR si ASTR intr-un demers stiintific de mare importanta.

Aprecierea este corecta?

Mihai Mihaita: Evident. Colaborarea organizatiilor noastre profesionale este o necesitate obiectiva, o cerinta stringenta deoarece orice activitate, orice realizare imbina tehnicul cu economicul. Nu se poate realiza nimic daca nu tinem seama de aceasta realitate. Asadar, colaborarea noastra este ceruta de realitate, de viata si trebuie dezvoltata; nu este vorba aici numai despre dorinta.

T.B.: Exista numeroase marturii in acest sens, inclusiv documente comune ale AGER si AGIR, respectiv ASTR, cu luari de pozitie cat se poate de clare, pertinente, in vederea rezolvarii unor cerinte majore ale societatii romanesti de-a lungul ultimilor 22 de ani.

M.M.: Au fost multe actiuni comune, in numele unor obiective importante. Din pacate, cuvantul nostru - pe care imi permit sa-l caracterizez drept competent si responsabil - a reprezentat, de prea multe ori, un strigat in pustiu. Nicio reactie, nici macar formala, din partea factorilor decidenti.

T.B.: Ceea ce a provocat multa dezamagire in randurile economistilor si inginerilor.

M.M.: Da, dar dezamagirea a generat si o dorinta mai puternica de a persevera, de a intensifica actiunile, pe masura convingerii ca slujim impreuna, ingineri si economisti, o cauza pentru care merita sa lupti. Se pot spune multe si in acest sens, dar important este ca, pe solul solid al unei colaborari devenite traditionale, sa actionam pentru a conferi viitorului atribute pe care poporul

nostru le merita, pe deplin. Dureros este faptul ca societatea civila care - intr-o democratie adevarata - are un rol important, fiind chemata permanent la dialog si de cuvantul careia se tine seama, la noi, in „democratia originala“ nu se manifesta ca atare, in toate segmentele ei. Nici atunci cand isi exprima punctul de vedere calificat nu este luata in seama.

T.B.: Ati conturat chiar contextul in care se desfasoara aceasta convorbire. Sansele unei colaborari mai stranse intre AGER, AGIR si ASTR depind de manifestarea virtutii societatii civile, virtuti aduse la „lumina“ mai ales de posibilitatea de a conlucra, in aceasta perioada, la elaborarea amintitului Proiect National.
M.M.: Cu adevarat, este o oportunitate care nu trebuie irosita.

T.B.: Consemnand acest punct de vedere, va propunem sa abordam, in continuare, cateva aspecte referitoare la prima tema a dezbatelilor-sinteza, si anume reindustrializarea Romaniei.
M.M.: De acord, din multe unghiuri de vedere, nu in ultimul rand, din cel al profesiei noastre de inginer.

T.B.: Sigur, putem opta pentru o abordare ampla, dintr-o perspectiva istorica, insa noua faza de elaborare a Proiectului National impune mutarea centrului de greutate pe solutii, pe identificarea directiilor de actiune pe termen lung.
M.M.: In fond, aceasta este ratiunea de a fi a oricarui proiect de strategie. Astept, deci, intrebarile dumneavoastra.

T.B.: Date fiind procesele de integrare si globalizare, prima tema care se impune atentiei este cea a raportului dintre un Proiect National al unei tari membre a UE si Strategia „Europa 2020“, care ne implica.
M.M.: E normal, din moment ce suntem parte a respectivei Strategii la nivel comunitar. Strategia „Europa 2020“ se bazeaza pe o economie inteligenta, durabila si favorabila incluziunii, caracterizata prin niveluri ridicate de ocupare a fortei de munca, productivitate si coeziune sociala. Toate acestea trebuie gandite si aplicate la conditiile din Romania deoarece fiecare tara are specificul ei, cum ar fi resursele, stadiul de dezvoltare. Deci, trebuie sa avem propria noastra politica de dezvoltare, fireste, consonanta cu calitatea de stat membru al UE.

T.B.: Se afirma, uneori, ca aceasta specificitate paleste in conditiile pietei libere, exact in contextul integrarii si globalizarii si, prin urmare, nu merita sa consumam timp, energie pentru tot felul de strategii; piata va regla totul.
M.M.: Piata inseamna „jocul“ cererii si ofertei. Bunaoara, nu putem sa dezvoltam o industrie fara sa se tina seama de dimensiunile si structura cererii, de cerintele din prezent si in perspectiva. Aici este vorba si despre marketing. Iata un alt domeniu al colaborarii dintre ingineri si economisti.

T.B.: Asadar, ne aflam, in momentul actual - „moment actual“ in sensul unei anumite faze a evolutiei postdecembriste a Romaniei, in cazul de fata al evolutiei industriale -, in fata necesitatii de a se opta pentru un anumit tip de dezvoltare care implica si procesul de reindustrializare.
M.M.: Da, acest prefix „re“ este tot mai des utilizat in conditiile crizei globale, impunand o re-gandire chiar a fundamentelor capitalismului. As propune sa nu ne indepartam de Strategia „Europa 2020“ pe care trebuie sa o respectam, dar pe care trebuie sa o aplicam la nivel national

pentru a conferi - in cazul dat - industriei pozitia potrivita in structura economiei nationale, desigur, in context european si mondial; doar ne aflam intr-o economie globala.

T.B.: Exact aceasta este si dorinta redactiei de a contura solutii in raport cu elementele relevate de dumneavoastra.

M.M.: Tinand seama ca, in dezbaterile anterioare, asa cum ati reamintit, au fost tratate fundamentele Proiectului National, consider - si din punctul de vedere al AGIR si ASTR - ca trebuie sa fructificam la maximum avantajele comparative si competitive ale tarii noastre. Concret, sa identificam domeniile in care se impune sa ne valorificam sansele.

T.B.: Care ar fi acestea?

M.M.: In ceea ce ma priveste, sunt intru totul de acord cu profesorul Cezar Mereuta - colegul nostru de profesie, inginer, care s-a consacrat si domeniului extrem de important al modelarii economice - potrivit caruia pe prim plan s-ar cuveni sa se situeze dezvoltarea agriculturii si industriei alimentare. Nu este cazul sa repet argumentele sale, intrucat toata lumea cunoaste ca tara noastra are un imens potential agricol si agroalimentar. Nu numai ca dispunem de indelungate si puternice traditii in domeniu, ci si de experienta acumulata de unii intreprinzatori in ultimii ani. Aceasta experienta arata ca putem obtine rezultate remarcabile prin industrializarea agriculturii si modernizarea industriei alimentare, pe baza unor tehnici si tehnologii demne de secolul al XXI-lea.

T.B.: Nu putem, cred, face abstractie nici de capacitatea industriei agroalimentare de a atrage forta de munca, relativ bine calificata, cu un mare potential de a crea valoare adaugata cu ajutorul unor resurse naturale si materiale deloc neglijabile. Pentru ca ati amintit de profesorul Mereuta, este extrem de important sa tinem seama de concluziile sale referitoare la structura valorii adaugate brute in cea mai mare parte a perioadei de tranzitie la economia de piata, analize care ne ajuta foarte mult in procesul de stabilire a prioritatilor.

M.M.: Practic, industria agroalimentara a devenit liderul industriei prelucratoare din tara noastra, iar potentialul evocat pledeaza pentru consolidarea acestui rol.

T.B.: Nu cumva accentul pus pe aceasta ramura ar determina o „decuplare“ a Romaniei de principalele tendinte de evolutie in plan european si mondial? Pun aceasta intrebare si in legatura cu sublinierile din lucrarile dumneavoastra referitoare la societatea cunoasterii, la societatea informationala.

M.M.: Nicidecum. Chiar dezvoltarea industriei agroalimentare se cere conceputa si concretizata avand la baza inteligenta, inalta tehnologie.

T.B.: Adusa din afara sau produsa semnificativ in tara?

M.M.: A doua varianta este cea dezirabila. Chiar doream sa ma refer, in continuare, la cea de-a doua optiune care nu poate sa fie alta decat industria de inalta tehnologie. Se cer concentrate eforturile in ramurile cu sansele cele mai mari de afirmare, in randul carora trebuie sa se afle si industriile care pot prelucra resursele din agricultura, altele decat cele alimentare. Ma gandesc, in primul rand, la industria textila, la alte domenii ale productiei de bunuri de larg consum. Sunt - si aici - numeroase avantaje comparative si competitive. Nu este de acceptat, bunaoara, sa importam lana si piei de animale, iar ale noastre sa se arunce. Sunt, in Romania, resurse considerabile si pentru asigurarea altor materii prime destinate bunurilor de larg consum. Este

irational sa importam in si canepa si alte materii prime, in timp ce la noi exista o traditie valoroasa in cultivarea si prelucrarea respectivelor resurse. Ramanand in acest domeniu pe care il consider cea mai mare si cea mai complexa „uzina“ a tarii, as mai aminti ca segmente din industria farmaceutica si industria turismului depind de agricultura. In simbioza cu agricultura se produce si energia neconventionala - bioenergia, energia solara si cea eoliana. In acelasi timp, sectorul are nevoie de produse chimice, de masini, utilaje si echipamente specifice, de tehnologie avansata bazata pe IT si, nu in ultimul rand, de forta de munca bine pregatita. Fara a pretinde ca imaginea este completa, ne dam seama lesne cat de complexa este tema reindustrializarii - chiar numai intr-un domeniu, cand va trebui sa avem in vedere si interdependenta cu alte sectoare, dezvoltarea pe orizontala. Reindustrializarea trebuie abordata la nivel national tinand, insa, seama ca si situatia internationala impune o tratare sistematica.

T.B.: Dat fiind faptul ca dumneavoastra v-ati afirmat profesional in ingineria transporturilor, detinand si cele mai inalte functii la caile ferate intr-o perioada de puternica modernizare a acestui sector, nu vrem sa eludam tema infrastructurii in procesul de reindustrializare. Suntem convinsi ca vom putea beneficia de opinia dumneavoastra competenta in materie.
M.M.: Aprecierea va apartine si purtati responsabilitatea emiterii ei.

T.B.: Integral. Asteptam, cu mult interes, punctul dumneavoastra de vedere si in aceasta privinta.
M.M.: Consider ca tema infrastructurii, prin tot ceea ce include ea, nu numai transportul de toate tipurile, ci si energia, comunicatiile, informatizarea, se cere tratata tot intr-o viziune sistematica. Fiecare influenteaza restul componentelor sistemului si, in acelasi timp, dezvoltarea industriei. Nu se poate vorbi despre reindustrializare fara o infrastructura adecvata.

T.B.: Sunt studii valoroase in acest sens, foarte multe elaborate de ingineri. Le-am gasit si in catalogul de publicatii al Editurii AGIR, recenzate competent in Univers ingineresc.
M.M.: Ma bucur ca ati retinut asemenea contributi. Sa stiti ca multe dintre ele pornesc de la o analiza critica a ceea ce s-a intamplat in perioada tranzitiei, de la mari greseli strategice ale caror consecinte le suportam dureros astazi si le vom suporta in viitorul apropiat. Daca ar fi sa restrang observatiile la principalul meu domeniu de activitate, nu pot sa nu atrag atentia asupra situatiei extrem de grave din transportul feroviar. Dintr-un sector vital, in care inginerii romani s-au remarcat inca de la mijlocul secolului al XIX-lea, s-a ajuns - astazi - la falimentarea Cailor Ferate Romane. Cauzele sunt bine cunoscute, nu insist asupra lor. Important este sa gasim mijloacele de a mai repara cate ceva din ceea ce s-a stricat. Aici se afla chiar unul dintre „nodurile“ procesului de reindustrializare, atat in sensul producerii materialului rulant si echipamentelor pentru sectorul feroviar, cat si in ceea ce priveste asigurarea circulatiei bunurilor necesare reindustrializarii. Calea ferata este un mijloc de transport sigur, de mare capacitate si nu este scump. La nivel european, este transportul terestru cel mai important si toate tarile actioneaza in consecinta pentru dezvoltarea si modernizarea lui. Bineinteles, in Proiectul National, la capitolul reindustrializare, se impune sa mentionam orientarile fundamentale in materie de infrastructura, inclusiv cele care privesc calea ferata. Am avut multe dezbateri despre calea ferata, am facut si propuneri. Dar, ca si in cazul altor initiative, nu au fost luate in seama. Propunem sa organizam, impreuna cu AGER, o dezbatere distincta privind soarta caili ferate romane, candva - nu exagerez - gloria acestei tari. Exista o sansa - banii de la UE si faptul ca toate retelele feroviare din Europa s-au extins si s-au modernizat, iar calea ferata romana va trebui sa atinga acelasi nivel de dezvoltare. Este un element esential al integrarii.

T.B.: Tot in Editura AGIR am gasit titlurile unor lucrari semnate de dumneavoastra, in care temele legate de infrastructura, in sensul larg pe care l-ati subliniat inainte, au fost tratate si din perspectiva politicilor publice. Nu in ultimul rand, ati tratat si probleme de educatie, de formare profesionala.

M.M.: Ati atins un punct esential. Prin tot ce s-a spus pana acum, am avut in vedere cea mai importanta resursa de care dispune orice tara de pe aceasta lume, si anume capitalul uman. Romania are nevoie de un efort sustinut pentru reabilitarea conceptului de profesionalizare, pentru promovarea profesionalismului ca valoare esentiala. In cartea mea Ingineria in fata provocarilor secolului XXI, se trateaza, in principal, pregatirea profesionala. Consider ca ar fi util pentru multi, inclusiv pentru factorii decidenti, sa cunoasca elemente definitorii ale temei pentru prezent, viitorul mai apropiat si mai indepartat.

T.B.: Din acest motiv, organizatorii dezbaterilor-sinteza au propus ca una dintre viitoarele intalniri sa fie consacrata educatiei. Atunci vor putea fi aprofundate aspectele evocate de dumneavoastra.

M.M.: Sa nu uitam ca in cele trei initiative emblematice care privesc dezvoltarea inteligenta a UE pana in 2020, ingineria este implicata in mod direct prin inovare, educatie si prin societatea digitala. Despre toate acestea mai avem multe de spus.

T.B.: Pe care le asteptam la amintita dezbatere pe tema educatiei, ca parghie de neinlocuit a procesului de modernizare a tarii.

M.M.: Vom participa cu cel mai mare interes si la dezbaterea acestei teme, pe care o consider esentiala.

T.B.: Intr-un fel sau altul, in consideratiile pe care le-ati expus, fie si numai simpla trimitere la procesele de integrare si de globalizare indica importanta comparatiilor internationale in definirea tintelor strategice. Prin urmare, cum apreciati dumneavoastra necesitatea de a se tine seama, in demersul nostru stiintific, de experienta internationala, inclusiv in ceea ce priveste tema reindustrializarii Romaniei?

M.M.: Accentul pe care l-am pus pe elementele specifice tarii noastre a vizat, asa cum am mai precizat, fructificarea avantajelor comparative si competitive. Ambele avantaje nu pot fi puse adecvat in valoare daca eludam tendintele pe plan mondial. Cum poti sa fi competitiv daca nu te compari cu altii? Apoi, comparatiile ne ajuta sa identificam caile si mijloacele prin care putem reduce decalajele - unele enorme - fata de tarile dezvoltate. Asa, de exemplu, incercand sa descifram „miracolul“ japonez, ca si al celorlalti „tigri asiatici“, al Finlandei si al altor tari scandinave, constatam ca singura sursa reala de a tine pasul cu mersul istoriei si de a avea un viitor ca natiune este un salt calitativ peste timp; printr-o schimbare de mentalitate impusa de elite, prin abandonarea multor traditii pe care timpul le-a aruncat in desuetudine, prin constientizarea remarcabila - in randul clasei politice si in randul populatiei - a importantei tehnologiei si cerintei de a acorda o atentie in cel mai inalt grad factorului educatie.

T.B.: Bunaora, decalajul in materie de productivitate a muncii ne arata cat se poate de convingator de ce avem nevoie de reindustrializarea Romaniei in viziunea propusa de Proiectul National.

M.M.: Sunt intru totul de acord si cu aceasta remarca a dumneavoastra. Principalul criteriu de evaluare trebuie sa fie, neindoiios, nivelul productivitatii muncii. Aici salasluieste forta

economica a unei tari, iar elementele aduse in atentie in convorbirea noastra nu reprezinta, dupa opinia mea, decat componente ale acestei idei directoare, de importanta strategica. Din pacate, din cauza unor segmente ale societatii care nu sustin suficient inovatia, rata medie de crestere a productivitatii in Europa a fost inferioara celei a principalilor parteneri economici de pe alte continente. In ceea ce priveste Romania, decalajul este si mai mare, cu mult sub media europeana. Prin Strategia „Europa 2020“ se prevad masuri de crestere a productivitatii, in vederea depasirii tarilor mai avansate. Este o orientare fundamentala pentru noi in procesul de reindustrializare.

T.B.: Datele oferite de Eurostat ne permit sa apreciem masura in care s-au produs progrese in materie de convergenta fata de media pe Uniunea Europeana la o serie de indicatori macroeconomici, in primul rand in materie de forta de munca. Aici avem de-a face nu numai cu cauze, ci si cu efecte care ne arata si incotro trebuie sa se indrepte reindustrializarea.

M.M.: Aceste aspecte sunt foarte complexe in prezent, dar mai ales daca avem in vedere viitorul apropiat. Numarul mare de pensionari va exercita presiuni asupra sistemelor de protectie sociala prin scaderea numarului populatiei active. Din analizele statistice pentru tara noastra, rezulta ca, in 2013, vom avea cu 20% mai putini elevi decat in 2005, iar in 2025, daca se mentine tendinta, cu 40% mai putini. Scaderea este dramatica, iar consecintele vor fi deosebit de nefavorabile.

T.B.: Este, de fapt, o provocare globala.

M.M.: Exact, provocarile globale sunt tot mai puternice pentru ca lumea evolueaza rapid si va fi foarte diferita peste 10 ani, timp in care Europa trebuie sa-si solutioneze si propriile deficiente structurale. Concurenta din partea economiilor dezvoltate si emergente se intensifica, Europa trebuie sa profite de faptul ca reprezinta una dintre cele mai deschise economii din lume. China, India si alte tari emergente investesc masiv in cercetare si tehnologie, pentru a inregistra un salt semnificativ in economia mondiala, exercitand presiuni asupra competitivitatii unor sectoare ale economiei europene.

T.B.: De aici rezulta cat de important este sa tratam si tema resurselor necesare pentru o adevarata si benefica reindustrializare a Romaniei.

M.M.: Toata lumea cunoaste clasificarea resurselor ...

T.B.: Poate este prea mult spus „toata lumea“...

M.M.: Am vrut doar sa subliniez ca nu spun o noutate cand ma refer la asemenea clasificari, precum resursele naturale, atatea cate au ramas nevandute, apoi resursele materiale, resursele de munca. Extrem de important este sa se sprijine consolidarea capitalului autohton. Toate se cer luate in considerare pentru a vedea masura in care resursele - inevitabil, limitate - ne permit sa gandim reindustrializarea Romaniei intr-o maniera eficienta. Si cand vorbesc despre eficienta, am in vedere nu numai aspectul economic, poate cel mai important, ci si socialul, ca si ecologicul. Toate se conditioneaza reciproc, toate se cer luate in considerare in conexiunile lor firesti, de natura obiectiva.

T.B.: Intr-adevar, vorba lui Moromete, „pe ce ne bazam“ in materie de resurse pentru a ne propune tinte foarte ambitioase?

M.M.: Tocmai aici este miezul intregii probleme. Nu trebuie sa ne propunem tinte „ambitioase“, ci realiste, pornind de la dimensiunile resurselor. Iar principala resursa o constituie inteligenta,

care trebuie sa se regaseasca in cresterea valorii adaugate a produselor. Nu sa exportam, in mod indirect, energie si materiale.

T.B.: Dar, dintr-o perspectiva dinamica. Ceea ce lipseste se poate obtine printr-un plus de calitate, de eficienta in tripla ipostaza evocata de dumneavoastra, economica, sociala, ecologica.
M.M.: Spuneam la inceput ca este nevoie de o strategie inteligenta si unde rolul nostru, al inginerilor, devine decisiv.

T.B.: Inteleg, din remarcile dumneavoastra, ca orice implicare, mai ales una care vizeaza amploarea si profunzimea unui Proiect National, presupune luarea in considerare a ceea ce noi, economistii, numim raportul dintre beneficii si costuri, fara sa mai vorbim si despre contul profit si pierdere.

M.M.: Calculele de acest gen sunt obligatorii si, cand ma refer la calcule, am in vedere evaluarile complexe care tin seama nu numai de elementele de ordin tehnic, ci si de cele de ordin economic. Poate, mai mult de acestea din urma. In fond, este vorba despre definirea clara a finalitatilor. Trebuie tinut seama si de directia care nu trebuie schimbata in functie de „ciclul politic de afaceri“ - adica de ciclul alegerilor, cum se intampla la noi. Nu trebuie sa existe etape mai mici de 10 - 20 de ani. Economia sa fie sustenabila, sa nu fie influentata de ciclul amintit. Apoi, apelul la factorul extern - cum este cazul FMI - este bun pe termen scurt, dar este necesara o viziune pe termen lung, ceea ce presupune ca politicienii romani sa fie capabili si responsabili. Sa invatam sa ne conducem singuri - aceasta este cea mai buna politica. Strategia nationala de reindustrializare trebuie stabilita pe termen lung si reinventata - ca sa spunem asa - pragmatic, la anumite etape, in functie de contextul national si international, pentru ca traим - repet - intr-o economie globala.

T.B.: Intr-un cuvant, o dezvoltare durabila, cu tot ceea ce include aceasta.

M.M.: Conceptul de „dezvoltare durabila“ include, intr-adevar, toate aceste elemente de finalitate. In conturarea Proiectului National ne poate ajuta foarte mult Strategia de Dezvoltare Durabila, elaborata si aprobata oficial in 2008, dar data uitarii in aceste vremuri de criza. Sa nu uitam nicio clipa dezideratele de protectie a mediului. Trebuie creata o adevarata industrie a dezvoltarii durabile, care asigura locuri de munca si aduce beneficii pe termen lung.

T.B.: Tocmai de aceea este pacat ca Strategia de Dezvoltare Durabila a fost data, nejustificat, uitarii, nejustificat deoarece pentru elaborarea ei s-a depus un efort stiintific remarcabil.

(Continuare in pag. 7)

N.R.: Interviu a fost preluat din nr. 8/2012 al revistei Economistul, saptamanalul comunitatii economico-financiare din Romania

(Urmare din pag. 5)

M.M.: Inclusiv cu participarea inginerilor si a economistilor. In general, nu trebuie sa mai acceptam sa se iroseasca astfel de contributii la prefigurarea viitorului tarii, al oamenilor ei, care au dreptul legitim la beneficiile stiintei si tehnicii, in numele unei prosperitati meritate, in prezent si in viitor. Tarile dezvoltate relocheaza industriile puternic poluate, inclusiv la noi, ceea ce ne afecteaza grav.

T.B.: Faptul ca dumneavoastra aduceti mereu in discutie aspecte care vizeaza sfera sociala, in sens larg, adica si ecologic, ma determina sa va supun atentiei inca o tema larg dezbatuta, in cele mai prestigioase cercuri stiintifice. Este vorba despre unul dintre cele mai perverse efecte ale dezindustrializarii, si anume erodarea clasei de mijloc.

M.M.: Da, asa este. Am citit recent cateva consideratii ale lui Francis Fukuyama, omul de stiinta care n-are nevoie de prezentare. El subliniaza ca fara o clasa de mijloc, productiva, nu numai ca sunt slabite fundamentele economice ale unei tari, ci si regimul democrat devine extrem de vulnerabil. Iata cum, in pofida aparentelor, dezindustrializarea are consecinte grave pe un larg evantai de segmente ale societatii contemporane. Fukuyama a spus - transant - (citez din memorie): „Daca dezvoltarea exagerata a economiei de servicii si globalizarea lipsita de rationalitate vor ameninta clasa de mijloc, nu sunt sanse reale pentru existenta unui regim democratic“. Prin urmare, se impune ca in Proiectul National de Modernizare Economica si Sociala a Romaniei sa-si gaseasca locul cuvenit reindustrializarea si ca suport pentru formarea si consolidarea clasei de mijloc, a carei forta productiva a fost si este esentiala in progresul democratic.

T.B.: Retinem cu mult interes remarca dumneavoastra. De fapt, Fukuyama a emis un avertisment care se refera si la consecintele repartizarii inegale, din punct de vedere economic si social, a beneficiilor progresului tehnologic.

M.M.: Este vorba despre adancirea unor inegalitati care nu pot sa nu slabeasca societatile democratice, mai ales cele firave, fragile, cum este cea a Romaniei zilelor noastre.

T.B.: In fond, chiar titlul Proiectului National indica relatia reciproca dintre economic si social. Ceea ce se „leaga“ si de unul dintre marile efecte pozitive ale transformarilor tehnologice, si anume crearea unui numar tot mai mare de locuri de munca.

M.M.: Este, daca ma pot exprima astfel, prioritatea prioritatilor, intrucat astfel privim spre om, caruia trebuie sa i se consacre finalitatea oricarui Proiect National. Nimic nu trebuie sa constituie un scop in sine. Vorba vechilor greci: „Omul este masura tuturor lucrurilor“.

T.B.: O spune un inginer pentru care „masura“ este unul dintre principalele „instrumente“ de lucru.

M.M.: Se poate aprecia si in modul formulat de dumneavoastra. Cred ca s-a inteles pentru ce pledez, pentru punctele de vedere pe care, in numele AGIR si ASTR, le voi sustine la importanta dezbatere referitoare la reindustrializarea Romaniei. As mai remarca, in finalul convorbirii noastre, daca imi ingaduiti...

T.B.: ...traim intr-o tara libera, va rog sa va exprimati parerile fara nicio retinere...

M.M.: Nici n-am de gand sa nu beneficiez de „libertatea de expresie“. Vreau doar sa conchid ca, totdeauna, cand ne-am angajat sa promovam o cauza mare, vitala, s-au gasit energiile necesare pentru a o sluji. Proiectul National este o asemenea cauza. Noi „cand intram in hora, jucam“.

Teodor Brates